

30 września 2025 r.

Sprawiedliwa transformacja Lubelskiego Zagłębia Węglowego – wyzwania i konieczne działania

Transformacja energetyczna – wyzwanie i szansa dla regionu

Lubelskie Zagłębie Węglowe z kopalnią Bogdanka stoi przed historycznym wyzwaniem. Wydobywanie węgla w Bogdancie, choć wciąż znaczące, będzie systematycznie spadać. Oznacza to, że region musi już dziś przygotować się na nadchodzącą transformację gospodarczą, aby uniknąć zapaści gospodarczej i wzrostu bezrobocia.

Dlaczego sprawiedliwa transformacja jest niezbędna?

Brak wyznaczonej daty odejścia od węgla uniemożliwił uzyskanie wsparcia z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (FST). Obecnie jednak perspektywa zakończenia wydobywania w Bogdancie jest już coraz bliższa i oznacza, że region stoi u progu głębokiej restrukturyzacji. Brak środków finansowych i planu sprawiedliwej transformacji zwiększa ryzyko wzrostu bezrobocia, odpływu młodych ludzi oraz poczucia marginalizacji społecznej.

Sprawiedliwa transformacja to gwarancja, że nikt nie zostanie w tym procesie pominięty. Obejmuje ona nie tylko wsparcie dla pracowników kopalni, ale też stworzenie alternatyw gospodarczych, inwestycje w szkolenia, rozwój lokalnych przedsiębiorstw i tworzenie nowych miejsc pracy.

Fundusze na transformację

Propozycja Komisji Europejskiej, by po 2027 roku nie utrzymywać oddzielnego Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, stanowi poważny sygnał alarmowy. Polska jako największy beneficjent dotychczasowego FST powinna zająć zdecydowane stanowisko w obronie dedykowanego instrumentu wsparcia dla regionów węglowych. Lubelskie Zagłębie Węglowe, podobnie jak Turów, potrzebuje „miękkiego lądowania” – czyli zapewnienia środków na rozwój po węglu.

Rząd RP, polscy parlamentarzyści i europarlamentarzyści oraz samorządy powinni:

- aktywnie zabiegać o utrzymanie wsparcia dla transformacji regionów węglowych w negocjacjach unijnych,
- domagać się utworzenia specjalnej koperty finansowej na poziomie krajowym dla regionu Bogdanki i Turowa,

- współpracować z samorządami i organizacjami społecznymi przy wypracowaniu strategii rozwoju regionu,
- zapewnić pracownikom kopalń programy przekwalifikowania i godne warunki odejścia z górnictwa.

Drogi rozwoju po węglu

Transformacja Lubelskiego Zagłębia Węglowego może stać się impulsem do rozwoju nowych sektorów:

- **energetyki odnawialnej** – farmy fotowoltaiczne i wiatrowe na terenach pogórnich,
- **efektywności energetycznej** – programy termomodernizacji budynków i innowacyjne technologie oszczędzania energii,
- **przemysłu** – rozwój nowoczesnego przemysłu opartego na zielonych technologiach,
- **gospodarki lokalnej** – wspieranie przedsiębiorczości, turystyki i rolnictwa ekologicznego.

Lubelszczyzna ma potencjał, by stać się regionem innowacji i nowoczesnego przemysłu, jednak wymaga to zdecydowanego wsparcia finansowego z funduszy unijnych i krajowych oraz silnej woli politycznej na szczeblu rządu i samorządu.

Autorka: Alina Pogoda, specjalistka ds. sprawiedliwej transformacji, alina@zielonasiec.pl

